

Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi
Dergisi

The Journal of International Social
Studies Education

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed
Journal)

<https://dergipark.org.tr/en/pub/tissejournal> ISSN: 2757-5748

<http://www.sosbilder.org>

Examination of Graduate Theses Made in Turkey on Problems Encountered in Social Studies Teaching

 Mehmet Mervan Atasoy, PhD Student, Corresponding Author
Kırşehir Ahi Evran University, Türkiye
mervanatasoy@gmail.com
Orcid ID: 0009-0005-6691-5769

Article Type: Research Article

Received Date: 11.08.2024

Accepted Date: 28.12.2024

Published Date: 31.12.2024

Plagiarism: This article has been reviewed by at least
two referees and scanned via a plagiarism software

Citation: Atasoy, M. M. (2024). Examination of graduate
theses made in Turkey on problems encountered in social
studies teaching. *Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi*
(*The Journal of International Social Studies Education*), 6(1),
68-89.

Abstract

The aim of the study is to examine postgraduate theses on the problems encountered in teaching Social Studies in Türkiye. This research is a qualitative research using the document analysis model. The research examined theses on the problems encountered in teaching Social Studies in Türkiye between the years 1997-2024. In this context, 59 postgraduate theses were examined. The scope of these theses consists of 55 master's and 4 doctoral theses. The theses examined in the study were accessed via the internet. In this context, a search was conducted using the keywords "Social Studies" and "Problems Encountered in Social Studies" via the YÖK National Thesis Center and Google Scholar. Theses in the field of Social Studies and Social Studies Education were evaluated through document analysis in terms of year, type of research, research method, subject areas, selected sample, sample size, data collection tools, distribution by universities, data analysis methods and possible solutions to these problems. According to the findings obtained in the study, the most theses on this subject were made in 2006 and 2022. It was determined that quantitative and qualitative research methods were used equally. The most theses were made in Konya Selçuk University and Atatürk University. The survey was used as the most data collection tool. It was also determined that the most discussed problem and solution proposal was teacher-based.

Keywords: Social studies, problems, postgraduate theses.

Extended Summary

Introduction

Research on social studies teaching has identified numerous challenges faced by educators and students (Akmehmetoğlu, 2014; Akşit, 2011; Aras, 2024; Çimen, 2022; Demir, 2012; Dikmenli, 2020). These issues can be categorized into several dimensions: student-related, teacher-related, physical resources and material shortages, curriculum-related, parental involvement, and administrative concerns. Key problems include students' insufficient preparedness, lack of essential teaching tools like maps and globes, an overloaded curriculum with inadequate lesson time, teachers' mismatch between academic training and real classroom conditions, administrators not considering teachers' opinions, and excessive parental interference. In attempts to address these issues, several studies (Karaca, 2017; Tahiroğlu, 2006; Taşdemir, 2016; Tepebaş, 2010; Yalçın, 2022; Yener, 2014; Yıldırım, 2024) suggest solutions like reducing class sizes, increasing lesson hours, creating specialized social studies classrooms, providing more practical training for teachers during their university studies, reducing paperwork, and fostering cooperation among students, parents, and teachers. Social studies education equips individuals with the necessary knowledge, skills, and values for their lives. Addressing the issues in social studies teaching will enhance its effectiveness and ensure lasting impact. This research, by examining graduate theses on the subject, offers guidance to educators on how to address the challenges they face in teaching social studies. The primary aim of this research is to investigate graduate theses related to social studies teaching issues in Türkiye, identify the challenges faced, and propose solutions for these issues.

Methods

This study employs a qualitative research approach to examine graduate theses related to issues in social studies teaching in Türkiye. Qualitative research is defined as a process that uses methods like observation, interviews, and document analysis to provide a realistic and holistic understanding of perceptions and events in their natural context (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Data were collected between December 5, 2024, and December 9, 2024, by searching the National Thesis Center with the keywords "Sosyal Bilgiler" (Social Studies) and "Sorunlar" (Problems). This research yielded a total of 4 doctoral theses and 53 master's theses. Two additional master's theses were requested from Kırşehir Ahi Evran University library due to restricted access. Document analysis, a common data collection tool in qualitative research, was employed to examine these theses. Document analysis involves analyzing written documents to gain insights into the phenomena under study (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

A total of 59 graduate theses on social studies teaching were analyzed, with 54 master's theses and 4 doctoral theses. The highest number of theses were published in 2006 and 2022. The distribution of theses by university showed that most were published by Selçuk University in Konya and Atatürk University. The sample group in these theses mostly consisted of social studies teachers. Quantitative and qualitative methods were used equally in the research, with statistical analysis being the most common method of data analysis.

Results

The main issues identified in social studies teaching include teacher-related challenges such as insufficient skills gained during teacher training, lack of student-centered teaching methods, time management problems, inability to maintain discipline, and the presence of non-specialized teachers. Students face issues such as lack of preparation, low participation, failure to complete assignments, and over-reliance on the teacher. The curriculum presents challenges like being overloaded, insufficient lesson hours, and topics not being developmentally appropriate or engaging for students. Physical and material resource problems include overcrowded classrooms, lack of subject-specific classrooms, inadequate materials, and issues with cleanliness, noise, and safety. Methodological issues stem from a reliance on lecture-based teaching due to time constraints, inadequate techniques for diverse learners, and a failure to cater to foreign or special-needs students. Parental involvement is marked by biases, lack of engagement in the subject, insufficient interaction with children's learning, over-interference in teaching methods, and socio-economic difficulties. Textbook-related problems include superficial treatment of topics, poor visual design, outdated information, and lack of relevance. Lastly, examination system issues, such as the low weight of Social Studies in national exams, focus on rote memorization rather than critical thinking, stress on students, frequent changes in the exam system, and inadequate assessment of student success, further complicate the teaching process.

Discussion and Conclusion

59 postgraduate theses were examined regarding the problems encountered in teaching Social Studies. 54 of these theses were master's theses and 4 were doctoral theses. It was observed that the most theses were published in 2006 and 2022. When the distribution of theses according to universities was examined, it was seen that the most theses were published in Konya Selçuk University and Atatürk University. It was observed that the group taken as the most samples in the examined theses was social studies teachers. It was observed that quantitative and qualitative methods were used equally as research methods in theses. Mixed design was used as the least method. Survey was used the most as a data collection tool. It was concluded that statistical analysis was used the most as a data analysis method. When we examined the theses according to their subjects, it was seen that the most theses were made about the problems encountered by social studies teachers in teaching social studies. When we examined the postgraduate theses, it was seen that the most problems and

solution suggestions were directed to teachers. Therefore, radical changes should be made in the teacher training system. Teachers should be trained to be more qualified. In-service training should also be given to teachers who are currently on duty.

Recommendations

Teachers should be provided with the necessary in-service training to be more equipped. Only graduates of this department should teach social studies. The practice of paid teaching should be ended.

Since the social studies curriculum is very comprehensive, the subjects cannot be completed on time. The number of lesson hours should be increased.

The missing tools and equipment in every school should be completed. Smart boards should be in every classroom. Social studies laboratories should be in every school.

Student-centered methods and techniques suitable for the lesson should be used. Facilitating arrangements should be made in the official permission procedures required for more use of out-of-school learning environments.

Parent-student-teacher cooperation should be established to ensure that parents give more importance to school. In this way, student and teacher success will increase. Home visits should be organized for parents.

Textbooks should be printed according to the level of the students. Visuals that will attract the attention of the students should be used.

Students should be made to love social studies. Students' motivation should be increased, and the lesson should be processed by taking their readiness into consideration. Necessary feedback and motivation should be provided in the lesson.

**Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi
Dergisi**

**The Journal of International Social
Studies Education**

*(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed
Journal)*

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tissejournal>

ISSN: 2757-5748

<http://www.sosbilder.org>

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Özet

Çalışmanın amacı Türkiye’de Sosyal Bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlara yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Bu araştırma doküman analizi modelinin kullanıldığı nitel bir araştırmadır. Yapılan araştırmada 1997-2024 yılları arasında Türkiye’de sosyal bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlara yönelik tezler ele alınmıştır. Bu kapsamda 59 adet lisansüstü tez incelenmiştir. Bu tezlerin kapsamını 55 yüksek lisans ve 4 doktora tezi oluşturmaktadır. Çalışmada incelenen tezlere internet üzerinden erişim sağlanmıştır. Bu bağlamda YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik üzerinden “Sosyal Bilgiler” ve “Sosyal Bilgilerde Karşılaşılan Sorunlar” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Sosyal Bilgiler ve Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan tezler doküman analizi yoluyla yıl, araştırma türü, araştırma yöntemi, konu alanları, seçilen örneklem, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları, üniversitelere göre dağılımları, veri analiz yöntemleri ve bu sorunlara getirilebilecek çözüm önerileri açısından değerlendirilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre bu konuda en fazla tez 2006 ve 2022 yılında yapılmıştır. Nicel ve nitel araştırma yönteminin eşit sayıda kullanıldığı belirlenmiştir. En fazla tez Konya Selçuk Üniversitesi’nde ve Atatürk Üniversitesi’nde yapılmıştır. En fazla veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Ayrıca en fazla ele alınan sorun ve çözüm önerisinin öğretmen kaynaklı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, sorunlar, lisansüstü tezler.

Giriş

Eğitimin en temel amacı bireylere gerekli olan bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmasıdır. Eğitim sayesinde bireyler topluma uyum sağlar, toplumun devamlılığını sağlar ve ülkelerini kalkındırmış olur. Eğitim sistemleri gelişen dünyada sürekli kendini yenilemeli ve geliştirmelidir. Bu sayede daha iyi bir insan yetiştirme sisteminden bahsedilebilir. Eğitimin bireylerin yaşantılarından oluştuğu için bireylere istendik yönde kalıcı eğitim veren yaşantı ortamları oluşturulmak gerekmektedir. Bu yapıyı da günümüzde okullar üstlenmektedir. Okullar hem eğitim hem de öğretim faaliyetlerini içeren bir yapı olarak günümüzde varlıklarını devam ettirmektedir (Çalışkan ve Yıldırım, 2024).

Ortaokullarda bir ders olan sosyal bilgiler dersinin amacı da çocukların hayata hazırlanması, bilinçli ve sorumlu bir vatandaş olmalarıdır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, değişen ve

gelişen dünya koşullarından hareketle bireye toplumsal konularda ihtiyaç duyduğu becerilerin kazandırılması amacıyla geliştirilmiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayış ile hazırlanmıştır. Bu bağlamda öğretim programı, Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler ve Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler öğretim yaklaşımları temel alınarak tasarlanmıştır (Millî Eğitim Bakanlığı, [MEB], 2024).

Sosyal bilgiler öğretimi sırasında yapılan araştırmalar incelendiğinde birçok sorunla karşılaşıldığı görülmüştür (Akmehmetoğlu, 2014; Akşit, 2011; Aras, 2024; Çimen, 2022; Demir, 2012; Dikmenli 2020). Bu sorunları öğrenci kaynaklı, öğretmen kaynaklı, fiziki imkanlar, materyal eksikliğinden kaynaklı, müfredattan kaynaklı, velilerden kaynaklı ve yöneticilerden kaynaklı olmak üzere alt boyutlar şeklinde incelenebilir. Öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerinin yetersiz olması, bazı okullarda harita ve kürelerin olmaması, sosyal bilgiler ders içeriğinin yoğun olması ama ders saatinin yetersiz olması, öğretmenlerin lisans eğitimi ile okullarda çalışırken karşılaştıklarının farklı olması, yöneticilerin öğretmenlerin görüşlerini dikkate almadığı ve velilerin öğretmene çok müdahale ettikleri başlıca sorunlar arasındadır. Bu sorunları aşmak için yapılan çalışmalarda (Karaca, 2017; Tahiroğlu 2006; Taşdemir, 2016; Tepebaş,2010; Yalçın, 2022; Yener, 2014; Yıldırım, 2024) sınıfların mevcudunun azaltılması, ders saatinin artırılması, sosyal bilgiler sınıfının oluşturulması, öğretmenlere üniversitede daha çok uygulama yaptırılması, evrak işlerinin azaltılması, öğrenciler veliler ve öğretmenler arasında iş birliğinin yapılması önerilmiştir.

Bu araştırmanın temel amacı sosyal bilgiler alanında sorunlarla ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü tezleri inceleyerek bu sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözüm önerileri getirmektir. Sosyal bilgiler dersi bireylere hayatlarında ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve değerleri kazandırdığından sosyal bilgiler öğretim sürecinde karşılaşılan sorunları önlemek dersin öğretimini daha etkili ve kalıcı hâle getirecektir. Araştırmada da bu konuda yapılan lisansüstü tezleri inceleyerek sosyal bilgiler öğretiminin uygulayıcısı olan öğretmenlere karşılaşılan sorunlarla ilgili nasıl baş edileceği ile ilgili bir yol gösterici niteliğindedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada sosyal bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü tezleri inceleyebilmek için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. “Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarından biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı dokümanların analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma dokümanları, 05.12.2024-09.12.2024 tarihleri arasında Ulusal Tez Merkezi'ne "Sosyal Bilgiler" ve "Sorunlar" anahtar kelimeleri girilerek elde edilmiştir. Taramalar sonucunda erişime açık olan, araştırma doküman kriterlerine uygun toplam 4 doktora ve 53 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Erişime açık olmayan 2 yüksek lisans tezi ise KAEÜ (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi) kütüphanesinden tez istek formu ile talep edilmiştir.

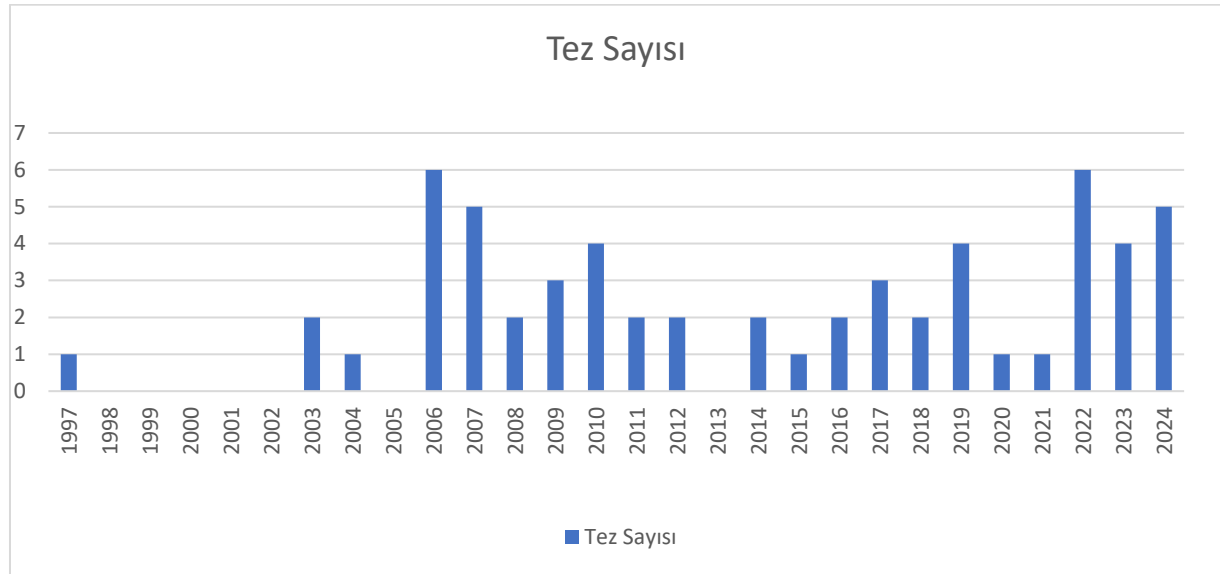
Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi toplanan verilerin derinlemesine incelenerek tümevarımcı bir yaklaşımla önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasını sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Türkiye’de Sosyal Bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlara yönelik yapılan lisansüstü tezler incelenmiştir. Tezler yayımlandıkları yıllara, yayımlandıkları üniversitelere, örneklem grubuna, veri toplama araçlarına, veri analiz yöntemlerine ve konularına göre analiz edilmiştir.

Bulgular

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 1. Sosyal bilgiler eğitimi alanında sorunlara yönelik yapılan tezlerin yıllara göre dağılım grafiği

Grafik 1’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili yapılan tezlere baktığımızda ilk tez 1997 yılında yapılmıştır. 1998-2002 yılları arasında, 2005 ve 2013 yılında bu konuda tez yapılmamıştır. 2003 yılında 2 tez, 2004 yılında 1 tez, 2006 yılında 6 tez, 2007 yılında 5 tez, 2008 yılında 2 tez, 2009 yılında 3 tez, 2010 yılında 4 tez, 2011 yılında 2 tez, 2012 yılında 2 tez, 2014 yılında 2 tez, 2015 yılında 1 tez, 2016 yılında 2 tez, 2017 yılında 3 tez, 2018 yılında 2 tez, 2019 yılında 4 tez, 2020 yılında 1 tez, 2021 yılında 1 tez, 2022 yılında 6 tez, 2023 yılında 4 tez, 2024 yılında 5 tez yapılmıştır. Tezlerin büyük çoğunluğu 2006 ve 2022 yıllarında yapılmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Tablo 1. Sosyal bilgiler eğitimi alanında sorunlara yönelik yapılan tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	Yüksek lisans	Doktora	Toplam
Konya Selçuk Üniversitesi	6	-	6
Atatürk Üniversitesi	5	1	6
Gazi Üniversitesi	3	2	5
Amasya Üniversitesi	3	-	3
Akdeniz Üniversitesi	3	-	3
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2	-	2
Gaziantep Üniversitesi	2	-	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	-	2
Anadolu Üniversitesi	2	-	2
Kastamonu Üniversitesi	2	-	2
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2	-	2
Kafkas Üniversitesi	2	-	2
Marmara Üniversitesi	2	-	2
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2	-	2
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	-	1
Mersin Üniversitesi	1	-	1
Giresun Üniversitesi	-	1	1
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	-	1
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	-	1
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1	-	1
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	1	-	1
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	-	1
On Dokuz Mayıs Üniversitesi	1	-	1
Muğla Üniversitesi	1	-	1
Pamukkale Üniversitesi	1	-	1
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	1	-	1
Fırat Üniversitesi	1	-	1
Çukurova Üniversitesi	1	-	1
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	-	1
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	-	1
Dumlupınar Üniversitesi	1	-	1
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1	-	1
Toplam	55	4	59

Tablo 1’de görüldüğü gibi, 32 üniversitede toplam 59 adet lisansüstü tez yapılmıştır. Tezlerin 55 adeti yüksek lisans 4 adeti ise doktora tezidir. Sosyal bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili en fazla tez 6 adet ile Atatürk Üniversitesi’nde ve yine 6 adet ile Konya Selçuk Üniversitesi’nde yapılmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin Örneklem Grubuna Göre Dağılımı

Tablo 2. Sosyal bilgiler eğitimi alanında sorunlara yönelik yapılan tezlerin örneklem grubuna göre dağılımı

Örneklem grubu	n
Sosyal Bilgiler Öğretmenleri	37
Sınıf Öğretmenleri	9
Öğrenciler	8
Öğretmen Adayları	2
Makale ve Tezler	1
Akademisyenler	1
Öğretmenler + Öğrenciler + Veliler + Okul İdarecileri	1
Toplam	59

Tablo 2’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlara yönelik yapılan tezlerde en fazla sosyal bilgiler öğretmenlerinin örneklem olarak alındığı tespit edilmiştir. Daha sonra sınıf öğretmenleri ve öğrencilerin örneklem alındığı görülmüştür. En az örneklem gurubunu ise makale, tezler, akademisyenler, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve okul yöneticileri ile yapılan çalışmalar oluşturmaktadır.

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin Yöntemleri, Veri Toplama Araçları ve Analiz Yöntemleri

Tablo 3. Sosyal Bilgiler eğitimi alanında sorunlara yönelik yapılan tezlerin araştırma yöntemi, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemlerine göre dağılımı

Araştırma Yöntemi	n	Veri Toplama Aracı	n	Veri Analiz Yöntemi	n
Nicel	26	Anket	25	İstatiksel Analiz	29
Nitel	26	Görüşme	21	Betimsel Analiz	13
Karma	7	Anket + Görüşme	6	İçerik Analizi	11
		Gözlem + Görüşme	2	Betimsel + İçerik Analizi	6
		Doküman İncelemesi	2		
		Görüşme +Tutum Ölçeği+	1		
		Kavramsal Anlama Testi			
		Anket+ Doküman İncelemesi	1		
		Derecelendirme Ölçeği	1		
		+Gözlem Formu + Başarı Testi			
Toplam	59		59		59

Tablo 3’te görüldüğü gibi sosyal bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili yapılan lisansüstü tezlerde nitel ve nitel araştırma yöntemleri eşit düzeyde kullanılmıştır. En az kullanılan araştırma yöntemi ise karma desendir. Lisansüstü tezlerde veri toplama aracı olarak en fazla anket kullanılmıştır. Veri analiz yöntemlerinin dağılımına bakıldığında en fazla istatistiksel analizin kullanıldığı görülmüş bu sırayı ise betimsel analizin takip ettiği tespit edilmiştir. En az kullanılan veri analiz yönteminin betimsel + istatistiksel analizin bir arada kullanıldığı karma analiz olduğu görülmüştür.

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin Konulara Göre Dağılımı

Tablo 4. Sosyal bilgiler eğitimi alanında sorunlara yönelik yapılan tezlerin konulara göre dağılımı

Tez Konuları	n
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar	16
6. ve 7. Sınıflarda Sosyal Bilgiler Dersinde Karşılaşılan Sorunlar	8
4. Ve 5. Sınıflarda Sosyal Bilgiler Dersinde Karşılaşılan Sorunlar	6
Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Öğreniminde Yaşadıkları Sorunlar	4
Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	3
Sosyal Bilgiler Dersinde Coğrafya Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	3
Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar	3
Sosyal Bilgiler Dersinde Kaynaştırma Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunlar	3
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Küresel Sorunlar	3
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar	2
8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Karşılaşılan Sorunlar	2
Sosyal Bilgiler Dersinde Vatandaşlık Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar	1
Birleştirilmiş Sınıflarda Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yaşanan Sorunlar	1
Sosyal Bilgiler Dersinde Değerlerin Kazandırılmasında Yaşanan Sorunlar	1
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Güncel Sorunlar	1
Sosyal Bilgiler Dersinde Dikkat Eksikliği Bulunan Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlar	1
Türkçe, Sosyal, Fen ve Matematik Ders Kitaplarında Görsel Tasarım Sorunları	1
Toplam	59

Tablo 4'te görüldüğü gibi en fazla tezin sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar konusunda yapıldığı görülmüştür. En az tez yazılan konular ise birleştirilmiş sınıflarda sosyal bilgiler öğretiminde yaşanan sorunlar, sosyal bilgiler dersinde değerlerin kazandırılmasında yaşanan sorunlar, sosyal bilgiler dersinde vatandaşlık eğitiminde karşılaşılan sorunlar, sosyal bilgiler eğitiminde güncel sorunlar, sosyal bilgiler dersinde dikkat eksikliği bulunan öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve Türkçe, sosyal, fen ve matematik ders kitaplarında görsel tasarım sorunlarıdır.

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerde Konulara Göre Sorunlar

Tablo 5. Sosyal bilgiler eğitimi alanında sorunlara yönelik yapılan tezlerde konulara göre sorunların dağılımı

Sorunlar	n
<i>1. Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar</i>	18
Öğretim Materyallerini Etkili Kullanmama	
Öğrenci Merkezli Yaklaşımı Benimsememe	
Konuyla İlgili Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması	
Öğrencilerin Sınavdan Dolayı Strese Girmesi	
<i>2. Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar</i>	16
Öğrencilerin Derse Hazırlıksız Gelmesi	
Derse Karşı Yeterli İlgi Duymamaları	
İşlenen Konuyu Tekrar Etmemeleri	
Dersi Ezber Dersi Olarak Görmeleri	
<i>3. Müfredat Kaynaklı Sorunlar</i>	16
Ders Kitaplarının Yetersiz Olması	
Ders Müfredatının Yoğun Olması	
Konuların Ezber Olarak Verilmesi	
Konuların Soyut Olması	
<i>4. Fiziki İmkanlar ve Materyal Eksikliklerinden Kaynaklanan Sorunlar</i>	15
Sınıf Mevcudunun Kalabalık Olması	
Branş Dersliğinin Olmaması	
Araç ve Materyal Eksikliği	
Gezi, Gözlem ve İnceleme Etkinliklerine Yer Verilmemesi	
<i>5. Yöntem ve Teknik Kaynaklı Sorunlar</i>	14
Ders Süresinin Yeterli Olmamasından Dolayı En Fazla Soru Cevap ve Anlatım Yönteminin Kullanılması	
Öğrenci Merkezli Yaklaşımların Kullanılmaması	
Derse Uygun Yöntem ve Tekniklerin Bulunamaması	
<i>6. Velilerden Kaynaklanan Sorunlar</i>	12
Sosyal Bilgiler Dersine Gerekli Önemin Verilmemesi	
Velilerin Okula Karşı İlgisiz Olması	
Derste Öğrenen Konularla Ailede Öğrenilenlerin Çelişmesi	
Öğrenciyi Olumsuz Etkileme	
<i>7. Ders Kitaplarından Kaynaklı Sorunlar</i>	9
Ders Kitaplarının İçerik Yönünden Yetersiz Olması	
Kitaplarda Bazı Konuların Yüzeysel Geçilmesi	
Ders Kitaplarındaki Konuların İlgi Çekici Olmaması	
<i>8. Sınav Sistemi ve Dershane Kaynaklı Sorunlar</i>	7
Sınavlarda Sosyal Bilgilerin Katsayısının Düşük Olması	
Sadece 8. Sınıf Konularından Soru Gelmesi	
Merkezi Sınavların Başarıyı Ölçmemesi	
Sınav Sisteminin Öğrencileri Köreltmesi	
Toplam	107

Tablo 5’te görüldüğü gibi Türkiye’de sosyal bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlar üzerine yapılan lisansüstü tezleri içeriğinde değinilen sorunlara göre 8 başlık altında ele alınmış olup toplam sorunlara değinme sayısının 107 olduğu tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretiminde en fazla sorunun

öğretmen kaynaklı olduğu, en az sorunun ise sınav sisteminden ve dersane kaynaklı olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar

İncelenen lisansüstü tezlerde öğretmen kaynaklı sorunlar olarak; öğretmenlerin kendilerini güncellememeleri, sosyal bilgiler dersine sosyal bilgiler öğretmenlerinin girmemesi, öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin yetersiz olması, öğretmenlerin sürekli olarak görev yerinin değişmesi, öğretmenleri teknolojiden fazla yararlanmaması, bilimsel çalışmaları takip etmemeleri, derste zamanı etkili kullanmamaları, öğrenciyle göz teması kurmamaları, sınıfta disiplini sağlayamamaları, kaynaştırma sınıflarında ders anlatırken zorlanmaları ve lisans eğitiminde yeterli donanım ile eğitim almamaları görülmüştür (Ağır, 2003; Akmeahmetoğlu, 2014; Akşit, 2011; Alataş, 2008; Aras, 2022; Aras, 2024 Aydın, 2004; Ayrik, 2022; Dikmenli, 2020; Karaca, 2017; Karademir, 2015; Oruç, 2023; Tahiroğlu, 2006; Taşdemir, 2016; Tepebaş, 2010; Ünal, 2012; Yener, 2014; Yıldırım, 2024).

Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar

İncelenen lisansüstü tezlerde öğrenci kaynaklı sorunlar olarak; öğrencilerin derse hazırlıksız gelmeleri, dersi kolay bir ders olarak algılamaları, derse yeterli ilgiyi göstermemeleri, işlenen konuyu tekrar etmemeleri, dersi ezber dersi olarak görmeleri, öğrencinin arkadaş çevresinin kötü olması, öğrencilerin derse katılmaması, öğrencilerin her şeyi öğretmenden beklemesi, öğrencilerde dikkat dağınıklığı olması ve devamsızlık sorunu olması görülmüştür (Akmeahmetoğlu, 2014; Akşit, 2011; Alataş, 2008; Aras, 2022; Aras, 2024; Aydın, 2004; Ayrik, 2022; Binici, 2024; Has, 2019; Karaca, 2017; Sağlam, 2022; Salik, 2007; Taşdemir, 2016; Yalçın, 2022; Yener, 2014; Yıldırım, 2024).

Müfredat Kaynaklı Sorunlar

İncelenen lisansüstü tezlerde müfredat kaynaklı sorunlar olarak; programın içerik yönünden çok kapsamlı olması fakat ders saatinin yetersiz olması, ders kazanımlarının öğrenci seviyesine uygun olmaması, bazı konuların öğrencilerin ilgisini çekmemesi, konu sayısının fazla ayrıntılı ve soyut olması ve üniteler arası konu bağlantısının olmaması görülmüştür (Ağır, 2003; Akmeahmetoğlu, 2014; Akşit, 2011; Alataş, 2008; Aras, 2022; Aras, 2024 Aydın, 2004; Ayrik, 2022; Has, 2019; Karaca, 2017; Karademir, 2015; Sağlam, 2022; Taşdemir, 2016; Ünal, 2012; Yalçın, 2022; Yener, 2014; Yıldırım, 2024).

Fiziki İmkanlar ve Materyal Eksikliklerinden Kaynaklanan Sorunlar

İncelenen lisansüstü tezlerde fiziki imkanlar ve materyal kaynaklı sorunlar olarak; branş dersliğinin olmaması, sınıfların kalabalık olması, araç gereç eksikliği, materyallerin ders içeriğine uygun olmaması, okulun fiziki altyapısının yetersiz olması, akıllı tahtaların her sınıfta olmaması, harita ve kürelerin olmaması, sınıf dolaplarının olmaması, temizlik sorunları ve gürültü sorunları görülmüştür (Ağır, 2003; Akmeahmetoğlu, 2014; Alataş, 2008; Aras, 2022; Aydın, 2004; Ayrik, 2022; Bingöl, 2009; Binici, 2024; Dikmenli, 2020; Has, 2019; Sağlam, 2022; Salik, 2007; Tahiroğlu, 2006; Tepebaş, 2010; Yıldırım, 2024).

Yöntem ve Teknik Kaynaklı Sorunlar

İncelenen lisansüstü tezlerde yöntem ve teknik kaynaklı sorunlar olarak; ders süresinin yeterli olmamasından dolayı daha çok soru cevap ve anlatım yönteminin kullanılması, öğrenci merkezli yaklaşımların kullanılmaması, derse uygun yöntem ve tekniklerin kullanılmaması, yabancı uyruklu

öğrencilerin dil problemi yaşamasından dolayı yöntem ve tekniklerin onlara uygun olarak seçilmemesi görülmüştür (Ağır, 2003; Akmehmetoğlu, 2014; Akşit, 2011; Alataş, 2008; Aras, 2022; Aras, 2024; Ayrik, 2022; Dikmenli, 2020; Erdoğan, 2010; Erten Özalp, 2019; Has, 2019; Sağlam, 2022; Yalçın, 2022; Yener, 2014).

Velilerden Kaynaklanan Sorunlar

İncelenen lisansüstü tezlerde velilerden kaynaklı sorunlar olarak; sosyal bilgiler dersine gereken önemin verilmemesi, velilerin ilgisizliği, bazı velilerin okula karşı ön yargılı olması, ailede öğrenilenlerle okulda öğrenilenlerin çelişmesi, çocukla yeterince ilgilenmemeleri, derse müdahale etmeleri, okul ve öğretmenle iş birliği yapmamaları, eğitim seviyelerinin düşük olması ve sosyo-ekonomik koşulların iyi olmaması görülmüştür (Akmehmetoğlu, 2014; Aras, 2022; Aydın, 2004; Ayrik, 2022; Binici, 2024; Dikmenli, 2020; Has, 2019; Karademir, 2015; Sağlam, 2022; Salik, 2007; Tepebaş, 2010; Yıldırım, 2024).

Ders Kitaplarından Kaynaklı Sorunlar

İncelenen lisansüstü tezlerde ders kitaplarından kaynaklı sorunlar olarak; ders kitaplarının içerik yönünden yetersiz olması, bazı konuların yüzeysel olarak geçilmesi, öğrencilerin mecburen farkı bir kaynağa daha ihtiyaç duymaları, ders kitaplarının ilgi çekici olmaması, ders kitaplarında görsel tasarım sorunları ve kitaplardaki bilgilerin güncel olmaması görülmüştür (Ağır, 2003; Akmehmetoğlu, 2014; Aras, 2022; Aydın, 2004; Dikmenli, 2020; Karaca, 2017; Kayıkçı, 2006; Sağlam, 2022; Tahiroğlu, 2006).

Sınav Sistemi ve Dershane Kaynaklı Sorunlar

İncelenen lisansüstü tezlerde sınav sistemi ve dershane kaynaklı sorunlar olarak: merkezi sınavlarda sosyal bilgilerin kat sayısının düşük olması, sadece 8. sınıf konularından soru gelmesi, sınavlarda derinlemesine soru gelmesi, merkezi sınavların başarıyı tam olarak ölçmemesi, sınav sisteminin öğrencileri köreltmesi ve sınav sisteminin sürekli değişmesi görülmüştür (Akmehmetoğlu, 2014; Akşit, 2011; Aras, 2024; Karaca, 2017; Sağlam, 2022; Yener, 2014; Yıldırım, 2024).

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerde Geliştirilen Çözüm Önerileri

Tablo 6. Sosyal bilgiler öğretimi alanında karşılaşılan sorunlara geliştirilen çözüm önerileri

Öneriler	n
1. Öğretmen Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler	47
Öğrencilerin Seviyesine Göre Eğitim Verilmelidir.	
Öğretmenlere Etkili Zaman Kullanma Eğitimi Verilmelidir.	
Öğretmenlerin Ulaşım Sorunu Çözülmalıdır.	
Öğretmenlere Verilen Evrak İşleri Azaltılmalıdır.	
2. Müfredat Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler	36
Konu Sayısı Azaltılmalı, Ders Saati Arttırılmalıdır.	
Sınıf Geçme Sistemi Yeniden Düzenlenmelidir.	
Dersin İçeriği Güncelleştirilmeli ve Öğrencilerin Seviyesine Uygun Hale Getirilmelidir.	
Ders İçeriği Öğrencilerin İhtiyaçlarına Göre Düzenlenmelidir.	
3. Fiziki İmkanlar ve Materyal Eksikliğine Yönelik Öneriler	36
Okulların Eksik Olan Materyalleri Tamamlanmalıdır.	
Sınıf Mevcutları Azaltılmalıdır.	
Disiplin, Gürültü ve Temizlik Sorunları Çözülmelidir.	
Sosyal Bilgiler Laboratuvarı Her Okulda Olmalıdır.	
4. Yöntem ve Teknik Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler	24
Farklı Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanılmalıdır.	
Öğrenci Merkezli Yöntem ve Teknikler Kullanılmalıdır.	
Okul Dışı Öğrenme Ortamlarından Faydalanılmalıdır.	
Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarına Göre Yöntem Seçilmelidir.	
5. Veli Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler	22
Okulda Verilen Eğitime Velilerin Desteği Sağlanmalıdır.	
Okul-Aile İş Birliği Yapılmalıdır.	
Veliler Bilinçlendirilmelidir.	
Velilere Ev Ziyaretleri Düzenlenmelidir.	
6. Ders Kitaplarından Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler	19
Ders Kitapları İçerik Yönünden Zenginleştirilmelidir.	
Öğrencilerin İlgisini Çekecek Şekilde Hazırlanmalıdır.	
Hazırlanırken Öğretmenlerin ve Uzmanların Görüşleri Alınmalıdır.	
7. Öğrenci Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler	11
Öğrencilerin Hazırbulunuşluk Seviyeleri Tespit Edilmelidir.	
Öğrencilerin Derse Aktif Katılması Sağlanmalıdır.	
Öğrencilere Sosyal Bilgiler Dersinin Amacı Anlatılmalıdır.	
8. Sınav Sistemi ve Dershane Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler	4
SBS/TEOG Aldırılarak Alternatif Ölçme Sistemleri Getirilmelidir.	
SBS/TEOG Nedeniyle Öğrencilerin Üst Düzey Becerileri Öğrenmesi Engellenmektedir.	
Sosyal Bilgilerin Sınavlardaki Kat Sayısı Arttırılmalıdır.	
Toplam	199

Tablo 6’ da görüldüğü gibi Türkiye’de Sosyal Bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlar üzerine lisansüstü tezlerin içeriğinde değinilen sorunlara yönelik getirilen çözüm önerileri 8 başlık altında ele alınmış bu kapsamda 59 adet lisansüstü tez incelendiğinde toplam sorunlara getirilen çözüm önerilerine değinme sayısının 199 olduğu tespit edilmiştir. En fazla getirilen çözüm önerisinin 47 tezle öğretmen kaynaklı sorunlara getirildiği görülmüştür. Bu sırayı 36 tezle müfredat kaynaklı sorunlara getirilen çözüm önerileri ve fiziki imkanlardan ve materyal eksikliğinden kaynaklı sorunlara getirilen çözüm önerileri takip etmiştir. Sosyal bilgiler öğretiminde en az getirilen çözüm önerisinin ise 4 tezle sınav sistemi ve dershane kaynaklı sorunlara getirilen çözüm önerileri olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler

Öğretmen kaynaklı sorunlara yönelik önerilere bakıldığında, öğretmenler öğrencilerin seviye gruplarına göre grup çalışması yaptırmalıdır, öğretmenlere etkili zaman kullanma eğitimi verilmelidir, öğrencilerin deneyerek öğrenmesini sağlayacak performans ödevleri verilmelidir, öğretmenler

kazanımlara uygun materyaller hazırlamalı ve kendilerini sürekli geliştirmelidirler, öğretmenler bilgisayar etkili kullanılmalıdır, öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmelidir, öğretmenlerin görüş ve düşünceleri dikkate alınmalıdır, öğretmenlerin evrak işleri azaltılmalıdır, okullarda rehber öğretmen sayısı arttırılmalıdır, öğretmenlerin ulaşım sorunları ve ekonomik sorunları çözümlenmelidir, öğretmenler dersi öğrencilere sevdirmelidir, öğretmenlere uzaktan eğitimle ilgili bilgiler verilmelidir, öğretmen adayları daha çok uygulama eğitimiyle donanımlı bir şekilde yetiştirilmelidir, öğretmenler kendi alanlarından mezun kişiler tarafından seçilmelidir, öğretmenlere yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimiyle ilgili bilgiler verilmeli ve yabancı dil öğretilmelidir, öğretmenlere vatandaşlık eğitimiyle ilgili hizmet içi eğitimler verilmelidir, öğretmenler öğrencilerin seviyesine uygun performans ödevi vermelidir, öğretmen adaylarına küresel sorunlara yönelik bilinç oluşturmaları için eğitim verilmelidir, öğretmenlere kaynaştırma öğrencileriyle ilgili eğitim verilmelidir, öğretmenlere müze eğitimi verilmelidir (Abay, 2007; Acar, 2003; Ağır, 2003; Akgül, 2006; Akşit, 2011; Aktaş, 2010; Alataş, 2008; Aras, 2022; Arslan, 2019; Arslantaş, 2006; Atbaşı, 2007; Aydın, 2004; Ayrik, 2022; Baydar, 2009; Bingöl, 2009; Binici, 2024; Çimen, 2022; Demir, 2012; Dikmenli, 2020; Duroğlu, 2023; Ekici, 2018; Erten Özalp, 2019; Göçgen, 2016; İnan Koroğlu, 2006; Kan, 2009; Karaca, 2017; Koşut, 2023; Oruç, 2023; Polat, 2006; Sagay, 2007; Sağlam, 2022; Salik, 2007; Sönmez, 2011; Tahiroğlu, 2006; Taşdemir, 2016; Tepebaş, 2010; Tunç, 2023; Toklu, 1997; Usanmaz, 2019; Ünal, 2012; Yalçın, 2022; Yavuz, 2010; Yener, 2014; Yıldırım, 2024; Yuvacı, 2018; Yüksel, 2024).

Müfredat Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler

Müfredat kaynaklı sorunlara yönelik önerilere bakıldığında, sosyal bilgiler ders içeriği öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hazırlanmalıdır, ders saatlerinin sayıları yeniden düzenlenmelidir, dersin içeriği güncelleştirmeli ve öğrencilerin seviyesine uygun hale getirilmelidir, konu sayısı azaltılmalı ders saati artırılmalıdır, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için program yeniden düzenlenmelidir, sosyal bilgiler öğretim programında çok kültürlülük dersine yer verilmelidir, öğretim programı yabancı uyruklu öğrencilere göre de düzenlenmelidir, Türkiye Cumhuriyeti inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersinin saati arttırılmalıdır, programındaki hedefler ülkemizin şartlarına göre anlaşılır, ulaşılabilir ve güncel olmalıdır, müfredatta küresel sorunlara daha çok yer verilmelidir, müze gezilerine müfredatta yer verilmelidir, sınıf geçme sistemi yeniden düzenlenmelidir, yerel tarih konuları sosyal bilgiler dersinin kazanımları arasına serpilmelidir (Abay, 2007; Acar, 2003; Ağır, 2003; Akdeniz, 2008; Akgül, 2006; Akmehmetoğlu, 2014; Akşit, 2011; Aktaş, 2010; Aras, 2022; Arslantaş, 2006; Aydın, 2004; Bingöl, 2009; Binici, 2024; Çimen, 2022; Dikmenli, 2020; Duroğlu, 2023; Ekici, 2018; Erdoğan, 2010; Has, 2019; İnan Koroğlu, 2006; Karaca, 2017; Karademir, 2015; Kırtay, 2007; Palaz, 2017; Sagay, 2007; Salik, 2007; Sönmez, 2011; Taşdemir, 2016; Toklu, 1997; Ünal, 2012; Yalçın, 2022; Yavuz, 2010; Yener, 2014; Yıldırım, 2024; Yuvacı, 2018; Yüksel, 2024).

Fiziki İmkanlar ve Materyal Eksikliği Sorunlarına Yönelik Öneriler

Fiziki imkanlar ve materyal eksikliğine yönelik önerilere bakıldığında, okulların eksik olan materyalleri tamamlanmalıdır, okulların fiziki altyapı eksikliği tamamlanmalıdır, sınıf mevcutları azaltılmalıdır, 20-30 öğrenci arasında olmalıdır, Türkiye'deki eğitim kurumları tam gün eğitime geçmelidir, bina derslik ve öğretmen ihtiyacı giderilmelidir, disiplin ve temizlik sorunları çözümlenmelidir, sosyal bilgiler laboratuvarı her okulda olmalıdır, okulların ses yalıtımı iyi olmalıdır, gürültüden uzak yerlere okullar yapılmalıdır, okullarda güvenlik önlemleri artırılmalıdır, doğu-batı ve köy-kent okulları arasındaki imkanlar eşit hale getirilmelidir, uzaktan eğitim yapılması için gerekli

altyapı sorunları giderilmelidir, web 2.0 araçlarının kullanılması için okullarda teknolojik altyapı geliştirilmelidir, müzelere ses sistemi yapılmalıdır, öğrencilerin görsel ve işitsel duygularına hitap edilmelidir (Abay, 2007; Acar, 2003; Ağır, 2003; Akdeniz, 2008; Akgül, 2006; Akmehmetoğlu, 2014; Akşit, 2011; Aktaş, 2010; Alataş, 2008; Aras, 2022; Arslan, 2019; Arslantaş, 2006; Atbaşı, 2007; Aydın, 2004; Ayrık, 2022; Bingöl, 2009; Çimen, 2022; Dikmenli, 2020; Ekici, 2018; Erdoğan, 2010; Has, 2019; Karaca, 2017; Özmen, 2024; Polat, 2006; Sagay, 2007; Sağlam, 2022; Salik, 2007; Sönmez, 2011; Tahiroğlu, 2006; Taşdemir, 2016; Tepebaş, 2010; Toklu, 1997; Ünal, 2012; Yavuz, 2010; Yener, 2014; Yıldırım, 2024).

Yöntem ve Teknik Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler

Yöntem ve teknik kaynaklı sorunlara yönelik önerilere bakıldığında, dersin öğretimde farklı yöntem ve teknikler kullanılmalıdır, coğrafya konuların öğretimde gezi gözlem gibi yöntemlere yer verilmelidir, öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun materyaller kullanılmalıdır, müze gezilerinden faydalanılmalıdır, öğrenci merkezli öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır, okul dışı öğretim yöntemleri kullanılmalıdır, öğretmenler geleneksel öğretim yöntemleri yerine çağdaş öğretim yöntemlerini kullanmalıdır (Abay, 2007; Ağır, 2003; Akmehmetoğlu, 2014; Aktaş, 2010; Alataş, 2008; Arslantaş, 2006; Atbaşı, 2007; Baydar, 2009; Bingöl, 2009; Çimen, 2022; Dikmenli, 2020; Dinç, 2017; Erdoğan, 2010; Erten Özalp, 2019; Has, 2019; Karademir, 2015; Polat, 2006; Sağlam, 2022; Sönmez, 2011; Taşdemir, 2016; Usanmaz, 2019; Ünal, 2012; Yavuz, 2010; Yener, 2014).

Veli Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler

Veli kaynaklı sorunlara yönelik önerilere bakıldığında, okulda verilen eğitime ailelerin desteği sağlanmalıdır, velilerin bu derse yönelik algısı değiştirilmeli derse gereken önem verilmelidir, velilerin okula ilgisi artırılmalı kermesler düzenlenmeli veliler eğitime dahil edilmelidir, veliler bilinçlendirilmelidir, okul aile işbirliği sağlanmalıdır, internet kullanımı konusunda öğrenci ve aileler bilinçlendirilmelidir, özel okullardaki velilerle aileler arasında işbirliği yapılmalı böylece öğrenci ve öğretmen başarıları artırılmalıdır, kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde okul- aile-veli işbirliği yapılmalıdır, velilere ev ziyaretleri düzenlenmelidir (Akgül, 2006; Akmehmetoğlu, 2014; Alataş, 2008; Aras, 2022; Atbaşı, 2007; Aydın, 2004; Ayrık, 2022; Baydar, 2009; Binici, 2024; Ekici, 2018; Göçgen, 2016; Gözüm, 2022; Has, 2019; İnan Köroğlu, 2006; Karaca, 2017; Oruç, 2023; Taşdemir, 2016; Tepebaş, 2010; Usanmaz, 2019; Üzer, 2021; Yavuz, 2010; Yüksel, 2024).

Ders Kitaplarından Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler

Ders kitaplarından kaynaklı sorunlara yönelik önerilere bakıldığında, sosyal bilgiler dersi için kitap, dergi, ansiklopedi temin edilmelidir, okul ve sınıf kitaplıkları hazırlanmalıdır, ders kitaplarında gerekli düzenlemeler yapılarak yetersizlikler giderilmelidir, ders kitaplarında coğrafya konuları görsel unsurlarla desteklenmeli ve uyumsuzluklar kaldırılmalıdır, ders kitapları öğrencilerin seviyesine uygun basılmalıdır, ders kitapları hazırlanırken öğretmenlerin görüşleri dikkate alınmalıdır, ders kitapları öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde tasarlanmalıdır, sosyal bilgiler ders kitabında vatandaşlık eğitimiyle ilgili konulara daha çok yer verilmelidir, ders kitaplarındaki görsel tasarım sorunları ortadan kaldırılmalı ve kitaplar uzman kişiler tarafından basılmalıdır, kaynaştırma sınıflarında derse giren öğretmenlere kılavuz kitap hazırlanmalıdır (Abay, 2007; Ağır, 2003; Akmehmetoğlu, 2014; Aktaş, 2010; Aras, 2022; Arslantaş, 2006; Aydın, 2004; Bingöl, 2009; Binici, 2024; Çimen, 2022; Dikmenli,

2020; Ekici, 2018; Kayıkçı, 2006; Oruç, 2023; Sagay, 2007; Taşdemir, 2016; Toklu, 1997; Ünal, 2012; Yalçın, 2022; Yavuz, 2010).

Öğrenci Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler

Öğrenci kaynaklı sorunlara yönelik önerilere bakıldığında, öğrencilerin hazırbulunuşlukseviyeleri tespit edilmelidir, öğrencilerin derse ilgisini artıracak görsel ve işitsel materyallerle ders işlenmelidir, öğrencilerin her şeyi öğretmenden beklemesinin önüne geçilmelidir, öğrencilerin etkinliklere aktif katılması sağlanmalıdır, yabancı uyruklu öğrencilere uyum eğitimi verilmelidir, öğrencilere sosyal bilgiler dersinin amacı anlatılmalıdır, öğrencilerin dil problemi çözülmelidir, öğrenciler sportif faaliyetlere teşvik edilmelidir (Akdeniz, 2008; Akgül, 2006; Akşit, 2011; Bingöl, 2009; Çimen, 2022; Duroğlu, 2023; Polat, 2006; Salik, 2007; Usanmaz, 2019; Ünal, 2012; Üzer, 2021).

Sınav Sistemi ve Dershane Kaynaklı Sorunlara Yönelik Öneriler

Sınav sistemi ve dershane kaynaklı sorunlara yönelik önerilere bakıldığında, SBS ve TEOG öğrencilerin üst düzey becerileri öğrenmesini engellemektedir, SBS ve TEOG kaldırılmalı ya da alternatif bir ölçme değerlendirme sistemi getirilmelidir, sosyal bilgilerin sınavlarda katsayısı artırılmalıdır, öğrencilerin sınavlarda stres yapmaması için gerekli önlemler alınmalıdır (Akşit, 2011; Aras, 2022; Ayrik, 2022; Karaca, 2017).

Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili 59 adet lisansüstü tez incelenmiştir. Bu tezlerin 54 tanesi yüksek lisans tezi, 4 tanesi doktora tezidir. En fazla 2006 ve 2022 yıllarında 6 tezin yayımlandığı görülmüştür. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı ele alındığında en fazla tezin Konya Selçuk Üniversitesi'nde ve Atatürk Üniversitesi'nde yayımlandığı görülmüştür. İncelenen tezlerde en fazla örneklem olarak alınan grubun sosyal bilgiler öğretmenleri olduğu görülmüştür. Tezlerde araştırma yöntemi olarak nicel ve nitel yöntemin eşit sayıda kullanıldığı görülmüştür. En az yöntem olarak karma desen kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak en fazla anket kullanılmıştır. Veri analiz yöntemi olarak ise istatistiksel analizin en çok kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Tezleri konularına göre ele aldığımızda en fazla tezin sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlarla ilgili yapıldığı görülmüştür.

Öğretmen kaynaklı sorunlar olarak; öğretmen adaylarının lisans eğitiminde gerekli becerileri kazanamamaları, öğrenci merkezli öğretim yöntem ve teknikleri kullanmamaları, zaman problemi yaşamaları, sınıfta disiplini sağlayamamaları, sosyal bilgiler dersine bu bölümden mezun olmamış kişilerin girmesi ve öğretmenlerin kendilerini yenilememeleri görülmüştür.

Öğrenci kaynaklı sorunlar olarak; öğrencilerin derse hazırlıklı gelmemeleri, derse aktif katılmamaları, verilen ödevleri yapmamaları, işlenen konuyu tekrar etmemeleri, her şeyi öğretmenden beklemeleri ve arkadaş çevresinin kötü olması görülmüştür.

Müfredat kaynaklı sorunlar olarak; müfredatın çok kapsamlı olması ders saatinin yetersiz olması, bazı konuların öğrencilerin seviyesine uygun olmaması, konuların öğrencilerin ilgisini çekmemesi, konuların soyut ve zor olması ve üniteler arası bağlantı olmaması görülmüştür.

Fiziki imkanlar ve materyal eksikliklerinden kaynaklı sorunlar olarak; sınıfların mevcudunun kalabalık olması, branş dersliğinin olmaması, araç gereç eksikliği, sınıflarda temizlik, gürültü sorunu olması, materyallerin konunun içeriğine uygun olmaması ve okullarda güvenlik probleminin olması görülmüştür.

Yöntem ve teknik kaynaklı sorunlar olarak; ders süresinin yetersiz olmasından dolayı öğretmenlerin daha çok anlatım ve soru cevap yöntemlerini kullanması, derse uygun yöntem ve tekniklerin kullanılmaması, yabancı uyruklu ve kaynaştırma öğrencilerine uygun yöntemlerin kullanılmaması görülmüştür.

Veli kaynaklı sorunlar olarak; velilerin okula karşı ön yargılarının olması, sosyal bilgiler dersine gereken önemi vermemeleri, çocuklarıyla yeterince ilgilenmemeleri, öğretmenlere çok müdahale etmeleri, eğitim seviyelerinin düşük olması ve sosyo-ekonomik açıdan iyi durumda olmamaları gösterilebilir.

Ders kitabı kaynaklı sorunlar olarak; ders kitaplarında konuların yüzeysel olarak anlatılması, görsel tasarım sorunları, bilgilerin güncel olmaması, öğrencilerin seviyesine uygun olmaması ve konuların ilgi çekici olmaması gösterilebilir.

Sınav sistemi ve dersane kaynaklı sorunlar olarak; merkezi sınavlarda sosyal bilgiler dersinin kat sayısının düşük olması, öğrencilerin üst düzey becerileri öğrenmesini engellemesi, öğrencilerde strese neden olması, sınav sisteminin sürekli değişmesi ve merkezi sınavların öğrenci başarısını tam olarak ölçmemesi gösterilebilir.

Öneriler

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen sonuçlara bağlı olarak önerilerde bulunulmuştur.

1.Öğretmenlere gerekli hizmet içi eğitimleri verilerek daha donanımlı olmaları sağlanmalıdır. Sosyal bilgiler dersine sadece bu bölümden mezun olmuş kişiler girmelidir. Ücretli öğretmenlik uygulamasına son verilmelidir.

2.Sosyal bilgiler müfredatının çok kapsamlı olmasından dolayı, konular zamanında yetiştirilememektedir. Ders saati sayısı arttırılmalıdır.

3.Her okulda eksik olan araç ve gereçler tamamlanmalıdır. Akıllı tahta her sınıfta olmalıdır. Sosyal bilgiler laboratuvarı her okulda bulunmalıdır.

4.Derse uygun öğrenci merkezli yöntem ve teknikler kullanılmalıdır. Okul dışı öğrenme ortamlarından daha fazla yararlanılması için gerekli olan resmi izin işlerinde kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılmalıdır.

5.Veli-öğrenci-öğretmen iş birliği yapılarak velilerin okula daha çok önem vermeleri sağlanmalıdır. Bu sayede öğrenci ve öğretmen başarısı artacaktır. Velilere ev ziyaretleri düzenlenmelidir.

6.Ders kitapları öğrencilerin seviyesine uygun olarak basılmalıdır. Öğrencilerin ilgisini çekecek görseller kullanılmalıdır.

7.Öğrencilere sosyal bilgiler dersi sevdirmelidir. Öğrencilerin motivasyonu arttırılmalı, hazırbulunuşlukları dikkate alınarak ders işlenmelidir. Derste gerekli olan dönütler ve güdülemeler yapılmalıdır.

Kaynakça

- Abay, S. (2007). *Birleştirilmiş sınıflarda sosyal bilgiler öğretimindeki sorunlar. (Yüksek Lisans Tezi)*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Acar, R. (2003). *Sosyal bilgiler dersi içeriğinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. (Yüksek Lisans Tezi)*. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Ağır, Ö. (2003). *İlköğretim II. kademe sosyal bilgiler dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar. (Yüksek Lisans Tezi)*. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Akdeniz, N. (2008). *6 sınıf sosyal bilgiler yeni ders programının uygulanmasında karşılaşılan güçlükler. (Yüksek Lisans Tezi)*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Akgül, N. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullandıkları yöntemler ve karşılaşılan sorunlar Niğde il örneği. (Yüksek Lisans Tezi)*. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Akmehmetoğlu, H. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar (Kastamonu ili örneği). (Yüksek Lisans Tezi)*. Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Akşit, İ. (2011). *İlköğretimde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar (Denizli-Erzurum örneği). (Yüksek Lisans Tezi)*. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Aktaş, S. (2010). *İlköğretim 2. kademe sosyal bilgiler derslerinde coğrafya konularının öğretimi sorunlar ve çözüm önerileri. (Yüksek Lisans Tezi)*. Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kilis.
- Alataş, F. (2008). *İlköğretim programında 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretiminde karşılaşılan sorunlar. (Yüksek Lisans Tezi)*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Aras, M. (2022). *Öğretmen görüşlerine göre pandemi öncesi ve pandemi süresince sosyal bilgiler dersinde karşılaşılan güçlükler. (Yüksek Lisans Tezi)*. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Aras, S. S. (2024). *Ortaokul düzeyinde sosyal bilgiler dersi içeriğinin anlaşılmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: Iğdır ili örneği. (Yüksek Lisans Tezi)*. Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Arslan, M. (2019). *Değerlerin kazandırılma sürecinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. (Yüksek Lisans Tezi)*. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Arslantaş, S. (2006). *6. ve 7. sınıflarda sosyal bilgiler dersi program uygulamalarında karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından incelenmesi Malatya il örneği. (Yüksek Lisans Tezi)*. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elâzığ.
- Atbaşı, C. (2007). *İlköğretim 2. kademe (6. ve 7. sınıfta) sosyal bilgiler dersinin öğretimi ve öğretiminde yaşanan güçlükler Aksaray örneği. (Yüksek Lisans Tezi)*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Aydın, D. (2004). *İlköğretim 4. ve 5. sınıfta sosyal bilgiler dersinin öğretimin ve öğretiminde yaşanan güçlükler (Bitlis örneği). (Yüksek Lisans Tezi)*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ayrık, E. (2022). *Ortaokul sosyal bilgiler öğretmenlerinin pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları güçlükler: Amasya ili örneği. (Yüksek Lisans Tezi)*. Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Baydar, P. (2009). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler programında belirlenen değerlerin kazanım düzeyleri ve bu süreçte yaşanan sorunların değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi)*. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bingöl, M. (2009). *İlköğretim II. kademe 8. sınıfta okutulan Türkiye Cumhuriyeti inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimi, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Ağrı Örneği). (Yüksek Lisans Tezi)*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Binici, N. (2024). *Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretiminde karşılaştıkları sorunların incelenmesi: Kastamonu Örneği. (Yüksek Lisans Tezi)*. Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Çalışkan, H. ve Yıldırım, Y. (2024). *Okul dışı sosyal bilgiler öğretimi (1. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.

- Çimen, Y. (2022). *Öğrencilerin sosyal bilgiler öğrenme nedenleri, süreçte karşılaştıkları sorunlar, beklentileri ve sosyal bilgiler öğrenmelerinin yaşamlarına yansımaları* (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Demir, Y. (2012). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi dersi kapsamında karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Dikmenli, N. (2020). *Ortaokul sosyal bilgiler dersi öğretiminde sosyal bilgiler öğretmenlerinin karşılaştığı problemlere dair öğretmen görüşlerinin yansımaları Akdeniz bölgesinde bir il*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Dinç, O. (2017). *7. Sınıf öğrencilerine göre müze gezilerinde yaşanan sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Duroğlu, S. (2023). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yabancı uyruklu ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlar hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. (Antalya Konyaaltı örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Ekici, Ö. (2018). *Ortaokullarda vatandaşlık eğitiminde yaşanan sorunlara ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri*. (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Erdoğan, E. (2010). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem/teknikler ve karşılaştıkları kullanım güçlükleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Erten Özalp, R. (2019). *Sığınmacı öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yaşadıkları sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Göçgen, S. (2016). *Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde performans görevi hazırlarken karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Gözüm, T. S. (2022). *Özel okullardaki sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul-aile iş birliği çerçevesinde karşılaştığı güçlüklerin araştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Has, S. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde kullandıkları yöntem ve teknikleri ile dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar Muş ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- İnan Koroğlu, F. (2006). *İlköğretim I. kademe 5. sınıf sosyal bilgiler dersinin öğretimi ile ilgili sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kan, Ç. (2009). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının küresel sorunlarla ilgili tutumları ve ders programlarına yönelik önerileri*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karaca, S. (2017). *Ortaokullarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri (Çorum ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Karademir, Y. (2015). *8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların incelenmesi (bir keşfedici sıralı karma desen örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Kayıkçı, M. (2006). *İlköğretim Türkçe, sosyal bilgiler, fen bilgisi ve matematik ders kitaplarında görsel tasarım sorunları*. (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Kırtay, A. (2007). *2005-2006 öğretim yılı 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler programının uygulanmasında karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Koşut, G. (2023). *Kaynaştırma eğitiminde sosyal bilgiler öğretmenlerinin ölçme değerlendirme yeterlikleri, karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Oruç, A. (2023). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kaynaştırma sınıflarında karşılaştıkları güçlüklerin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

- Özmen, F. (2024). *Sosyal bilgiler dersinde web 2.0 destekli kavram öğretiminin küresel sorunlar ile ilgili kavramları öğrenme üzerindeki etkisi*. (Doktora Tezi). Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.
- Palaz, T. (2017). *Sosyal bilgiler eğitiminde küresel sorunlar ve öğretimi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Polat, F. (2006). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde öğretmenlerin kullandıkları yöntemler ve karşılaştıkları sorunlar (Afyonkarahisar örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Sagay, N. (2007). *İlköğretim 2. kademe sosyal bilgiler derslerinde coğrafya konularının öğretimi: Problemler ve öneriler*. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Sağlam, M. (2022). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Türk eğitim sistemine ilişkin görüşleri: güncel sorunlar ve önerilen çözümler (Mardin ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Salik, G. (2007). *Sosyal bilgiler dersinde coğrafya konularının öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Sönmez, E. (2011). *İlköğretim II. kademe 6. sınıf sosyal bilgiler dersi eskiçağ tarihi konularının işlenmesinde müzelerin önemi, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Şanlıurfa il merkezi örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tahiroğlu, M. (2006). *İlköğretim okullarının ikinci kademesinde sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretiminde karşılaştıkları güçlükler aksaray il örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Taşdemir, A. (2016). *Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar (Ağrı ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Tepebaş, F. (2010). *Mesleğe yeni başlayan sosyal bilgiler öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Toklu, S. (1997). *Öğretmen algısına göre ilkökul beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde karşılaşılan sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tunç, M. (2023). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencileri ile çalışırken alanda yaşadığı güçlükler*. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Usanmaz, H. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde dikkat eksikliği bulunan öğrencilerin dersi etkili dinleme sorunlarının giderilmesi eylem araştırması*. (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Ünal, S. (2012). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih konularının öğretiminde kullandıkları öğrenci merkezli yöntemlerle ilgili karşılaştıkları sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Üzer, T. (2021). *Antalya ilinde eğitim gören yurt dışı türkler ve akraba topluluklara ait öğrencilerin yaşadıkları sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Yalçın, E. (2022). *Sosyal bilgiler dersinin öğretiminde ve öğreniminde güçlük yaşanan konulara ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tokat.
- Yavuz, İ. (2010). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler derslerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yener, Ş. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri (Muş ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, C. (2024). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar (Bitlis ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Yuvacı, İ. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yerel tarih ile ilgili uygulamaları ve karşılaşılan sorunlar (Sivas ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Yüksel, Ş. (2024). *Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim öğretimde yaşadığı sorunlara dair sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

BİYOĞRAFİK NOTLAR

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazar 1: %100

Çatışma Beyanı

Araştırma tek yazarlı gerçekleştirildiği için çatışma beyanı bulunmamaktadır.